

TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUY NHƠN
QUY NHON UNIVERSITY

GIỚI THIỆU TỔNG QUAN VỀ PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH

TS. Đỗ Huyền Trang
TS. Lê Mộng Huyền

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mộng Huyền

1

Nội dung chương 1

- 01 Khái quát chung về phân tích BCTC
- 02 Đối tượng nghiên cứu phân tích BCTC
- 03 Mục tiêu phân tích BCTC
- 04 Phương pháp phân tích BCTC
- 05 Nguồn thông tin dùng phân tích BCTC
- 06 Tổ chức phân tích BCTC

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mộng Huyền

2

KHÁI QUÁT CHUNG VỀ PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH

KHÁI NIỆM

Ý NGHĨA

NHIỆM VỤ

Khái niệm

Phân tích báo cáo tài chính là quá trình sử dụng các kỹ thuật phân tích để xử lý tài liệu từ các báo cáo tài chính theo 2 hướng:

- Kiểm tra, đối chiếu, **so sánh số liệu hiện tại và quá khứ** trên các báo cáo tài chính.
- **Hình thành hệ thống chỉ tiêu tài chính** nhằm đánh giá thực trạng tài chính và dự đoán tiềm lực tài chính trong tương lai.

Ý NGHĨA PHÂN TÍCH BCTC

ĐỐI VỚI QUẢN TRỊ DOANH NGHIỆP

Phân tích báo cáo tài chính cung cấp những thông tin cần thiết giúp nhà phân tích nắm được tình hình tài chính của doanh nghiệp.

ĐỐI VỚI CÁC BÊN LIÊN QUAN

Phân tích báo cáo tài chính không chỉ có ý nghĩa quan trọng trong công tác quản trị của mỗi DN mà còn cần thiết cho các chủ thể có lợi ích liên quan đến DN.

Nhiệm vụ phân tích BCTC

Thứ nhất

Cung cấp kịp thời, đầy đủ các thông tin về tình hình tài chính cần thiết cho chủ doanh nghiệp, nhà quản trị và các bên liên quan.

Thứ hai

Cung cấp những thông tin về tình hình công nợ, khả năng thu hồi các khoản phải thu, khả năng thanh toán các khoản phải trả, v.v.

Thứ ba

Cung cấp những thông tin về tình hình sử dụng vốn, khả năng huy động vốn, khả năng sinh lợi và hiệu quả kinh doanh của DN

Đối tượng nghiên cứu của phân tích BCTC

Hệ thống **báo cáo tài chính**
của doanh nghiệp

Hệ thống **báo cáo kế toán quản trị**
của doanh nghiệp

Kế hoạch và chiến lược tài chính
ngắn và dài hạn của doanh nghiệp

Các thông tin khác như tình hình kinh tế
trong và ngoài nước, thông tin về ngành,...

7

Mục tiêu phân tích BCTC

Kết quả phân tích BCTC không chỉ phục vụ cho các nhà quản trị, chủ sở hữu bên trong DN mà còn phục vụ cho các bên có liên quan đến tình hình tài chính của DN.

NHÀ QUẢN TRỊ

Người trực tiếp điều hành và ra quyết định để đảm bảo doanh nghiệp hoạt động hiệu quả.

CHỦ SỞ HỮU

Người nắm giữ quyền sở hữu doanh nghiệp và hưởng lợi ích từ kết quả kinh doanh.

NHÀ ĐẦU TƯ

Người góp vốn với kỳ vọng thu được lợi nhuận hoặc gia tăng giá trị vốn đầu tư.

CHỦ NỢ / NGÂN HÀNG

Đơn vị hoặc cá nhân cho doanh nghiệp nợ/ vay vốn và quan tâm đến khả năng thanh toán nợ.

8

Đối với nhà quản trị

- Đánh giá dòng tiền của DN
- Đánh giá theo chu kỳ tất cả các hoạt động của DN
- Định hướng cho các quyết định của Ban giám đốc
- Làm cơ sở dự báo tài chính của DN
- Làm công cụ để kiểm soát các hoạt động quản lý

Phân tích báo cáo tài chính - TS Đỗ Huyền Trang & TS Lê Mỹ Hương

9

Đối với chủ sở hữu

- Đánh giá dòng tiền của doanh nghiệp
- Đánh giá khả năng sinh lợi của vốn đầu tư
- Đánh giá khả năng nhận lợi từ vốn đầu tư hoặc khả năng tăng phần vốn đầu tư

Phân tích báo cáo tài chính - TS Đỗ Huyền Trang & TS Lê Mỹ Hương

10

Đối với nhà đầu tư

- Đánh giá dòng tiền của doanh nghiệp
- Đánh giá khả năng sinh lợi
- Đánh giá sự ổn định

Phân tích báo cáo tài chính - TS Đỗ Huyền Trang & TS Lê Mỹ Hương

11

Đối với chủ nợ/ ngân hàng

- Đánh giá dòng tiền của DN
- Đánh giá khả năng sinh lợi của DN
- Đánh giá khả năng thanh toán của DN
- Đánh giá cấu trúc tài chính của DN

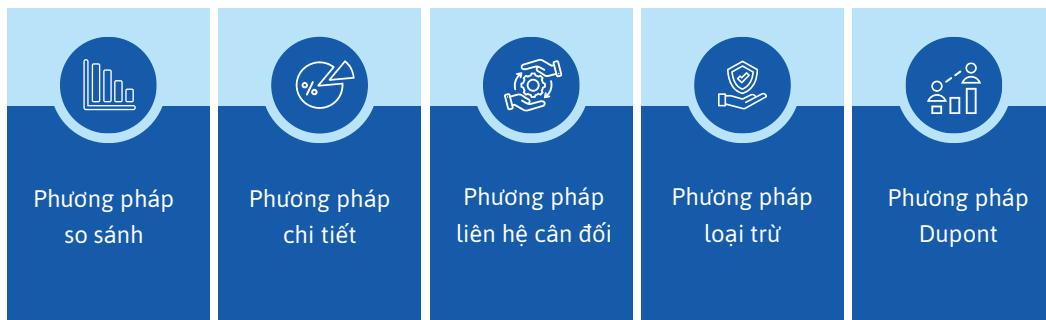
Phân tích báo cáo tài chính - TS Đỗ Huyền Trang & TS Lê Mỹ Hương

12

Các phương pháp phân tích

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Hương

13

TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUY NHƠN
QUY NHON UNIVERSITY

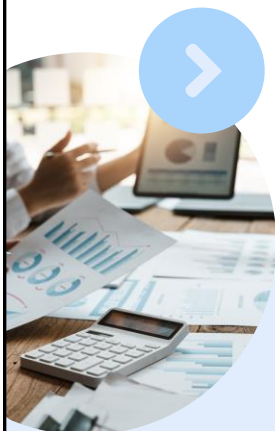
PHƯƠNG PHÁP SO SÁNH

>>>>>

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Hương

14

Phương pháp so sánh

Phương pháp này được sử dụng để **đánh giá kết quả**, chỉ ra sự khác biệt, **xác định nhịp điệu, tốc độ** và **xu hướng biến động** khái quát của từng chỉ tiêu trong khoảng thời gian ngắn nhất về tình hình hoạt động của doanh nghiệp giữa các kỳ kinh doanh khác nhau, phục vụ việc ra quyết định kinh doanh.

15

Để áp dụng phương pháp so sánh, nhà phân tích cần chú ý đến các nội dung sau:

1. Gốc so sánh
2. Điều kiện so sánh
3. Kỹ thuật so sánh
4. Phương thức so sánh

16

GỐC SO SÁNH

Tùy theo mục đích nghiên cứu và điều kiện phân tích, nhà phân tích sẽ lựa chọn gốc so sánh phù hợp.

Về mặt thời gian

- Số liệu thực tế kỳ trước (quá khứ)
- Mục tiêu dự kiến
- Các điểm thời gian

Về mặt không gian

- Chỉ tiêu tổng thể
- Chỉ tiêu đơn vị khác cùng ngành
- Chỉ tiêu bình quân ngành

17

ĐIỀU KIỆN SO SÁNH

Để có thể so sánh được, số liệu của các chỉ tiêu so sánh phải đảm bảo thống nhất các khía cạnh sau:

- > Nội dung kinh tế
- > Đơn vị đo lường
- > Phương pháp tính toán
- > Độ dài thời gian và thời điểm
- > Quy mô và điều kiện kinh doanh

18

KỸ THUẬT SO SÁNH

So sánh tuyệt đối

Kết quả so sánh biểu hiện cho sự biến động về khối lượng, quy mô của chỉ tiêu kinh tế.

So sánh tương đối

Kết quả so sánh biểu hiện kết cấu, mối quan hệ, tốc độ phát triển của chỉ tiêu kinh tế.

So sánh có liên hệ

Kết quả so sánh nhằm đánh giá khả năng tận dụng nguồn lực của DN.

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Hạnh

19

So sánh tuyệt đối

Là kết quả của phép trừ giữa trị số của chỉ tiêu giữa kỳ phân tích so với kỳ gốc.

Mức biến động tuyệt đối:

$$\Delta X = X_1 - X_0$$

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Hạnh

20

>>>>>

Phân tích báo cáo tài chính - TS Đỗ Huyền Trang & TS Lê Mỹ Hương

So sánh tuyệt đối

Đvt: triệu đồng

Chỉ tiêu	Tháng 3/2025	Tháng 4/2025	+/-	%
Doanh thu	500	600		

21

>>>>>

Phân tích báo cáo tài chính - TS Đỗ Huyền Trang & TS Lê Mỹ Hương

So sánh tuyệt đối

Đvt: triệu đồng

Chỉ tiêu	Tháng 3/2025	Tháng 4/2025	+/-	%
Doanh thu	500	600	+ 100	

22

So sánh tương đối

Là kết quả của phép chia giữa trị số của chỉ tiêu kỳ phân tích so với kỳ gốc **hoặc** phép chia giữa mức chênh lệch tuyệt đối giữa kỳ phân tích và kỳ gốc so với kỳ gốc.

Cách 1: $\% \Delta X = \frac{\Delta X}{X_0} \times 100$

Cách 2: $\% X = \frac{X_1}{X_0} \times 100$

So sánh tương đối

Đvt: triệu đồng

Chỉ tiêu	Tháng 3/2025	Tháng 4/2025	+/-	%
Doanh thu	500	600	+ 100	

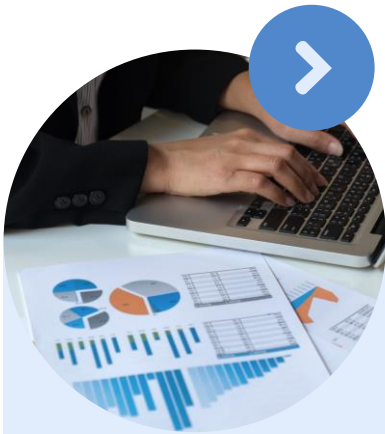

So sánh tương đối

Đvt: triệu đồng

Chỉ tiêu	Tháng 3/2025	Tháng 4/2025	+/-	%
Doanh thu	500	600	+ 100	+ 20

25

So sánh có liên hệ

Phân tích BCTC còn sử dụng kỹ thuật so sánh liên hệ giữa chỉ tiêu phân tích với một chỉ tiêu kinh tế tổng quát khác để thấy rõ khả năng tận dụng nguồn lực của doanh nghiệp.

Mức biến động tuyệt đối:
$$\Delta X_Y = X_1 - X_0 \times \frac{Y_1}{Y_0}$$

Mức biến động tương đối:
$$\Delta \% X_Y = \frac{\Delta X_Y}{X_0 \times \frac{Y_1}{Y_0}}$$

26

So sánh có liên hệ

Đvt: triệu đồng

Chỉ tiêu	Tháng Q4/2024	Tháng Q1/2025	+/-	%
Doanh thu	900	1.000	+ 100	+ 11,11%
CPSX	630	750	+ 120	+ 19,05%

Phân tích báo cáo tài chính - TS Đỗ Huyền Trang & TS Lê Mỹ Hằng

27

PHƯƠNG THỨC SO SÁNH

So sánh ngang

So sánh số liệu của chỉ tiêu kinh tế theo thời gian, giữa kỳ phân tích và kỳ gốc.

So sánh dọc

Tính tỷ trọng của bộ phận trong tổng thể, sau đó so sánh tỷ trọng này ở kỳ phân tích so với kỳ gốc.

Phân tích báo cáo tài chính - TS Đỗ Huyền Trang & TS Lê Mỹ Hằng

28

ƯU VÀ NHƯỢC ĐIỂM của phương pháp so sánh

Ưu điểm

Được sử dụng phổ biến, đơn giản, dễ hiểu, dễ thực hiện.

Nhược điểm

Không chỉ ra được nguyên nhân dẫn đến sự biến động của chỉ tiêu.

PHƯƠNG PHÁP CHI TIẾT

Mỗi chỉ tiêu phản ánh kết quả của một quá trình kinh doanh đều có thể chi tiết theo nhiều hướng khác nhau nhằm đánh giá chính xác kết quả đạt được.

PHƯƠNG PHÁP CHI TIẾT

CHI TIẾT THEO BỘ PHẬN CẤU THÀNH

Cách chi tiết này sẽ giúp cho nhà phân tích biết chỉ tiêu phân tích được cấu thành từ những yếu tố nào, mỗi yếu tố đóng góp đến kết quả chung ra sao, từ đó có các biện pháp tương ứng với từng yếu tố.

CHI TIẾT THEO THỜI GIAN

Cách chi tiết theo thời gian giúp doanh nghiệp đánh giá chính xác và đúng đắn kết quả kinh doanh trong từng giai đoạn cụ thể, từ đó lựa chọn được những quyết sách phù hợp cho từng giai đoạn.

CHI TIẾT THEO ĐỊA ĐIỂM

Cách chi tiết theo thời gian giúp doanh nghiệp đánh giá chính xác và đúng đắn kết quả kinh doanh trong từng giai đoạn cụ thể, từ đó lựa chọn được những quyết sách phù hợp cho từng giai đoạn.

ƯU ĐIỂM VÀ NHƯỢC ĐIỂM của phương pháp chi tiết

Ưu điểm

Đánh giá được cụ thể, chi tiết hiệu quả kinh doanh của từng bộ phận, từng công đoạn, từng thời điểm kinh doanh

Nhược điểm

Chưa giúp nhà phân tích đánh giá được toàn diện các ảnh hưởng từ hoạt động kinh doanh đến chỉ tiêu phân tích

PHƯƠNG PHÁP LIÊN HỆ CÂN ĐỐI

Phương pháp liên hệ cân đối là phương pháp mô tả và phân tích các hiện tượng kinh tế khi giữa chúng tồn tại mối quan hệ cân bằng về lượng giữa hai mặt của các yếu tố và quá trình sản xuất kinh doanh (**quan hệ tổng số, hiệu số hoặc kết hợp tổng số với hiệu số**).

PHƯƠNG PHÁP LIÊN HỆ CÂN ĐỐI

Giả sử giữa chỉ tiêu Q và các nhân tố a , b và c có mối quan hệ cân đối thể hiện qua phương trình sau: $Q = a + b - c$

Mức độ ảnh hưởng của các nhân tố được xác định như sau:

Mức độ ảnh hưởng của a : $\Delta Q_a = a_1 - a_0$

Mức độ ảnh hưởng của b : $\Delta Q_b = b_1 - b_0$

Mức độ ảnh hưởng của c : $\Delta Q_c = -(c_1 - c_0)$

Tổng hợp mức độ ảnh hưởng: $\Delta Q = \Delta Q_a + \Delta Q_b + \Delta Q_c$

ƯU ĐIỂM VÀ NHƯỢC ĐIỂM

của phương pháp liên hệ cân đối

Ưu điểm

Phương pháp liên hệ cân đối có ưu điểm là cho phép đánh giá đồng thời các chỉ tiêu kinh tế có sự cân bằng về lượng.

Nhược điểm

Phương pháp này chỉ áp dụng cho các chỉ tiêu mà giữa chúng tồn tại mối quan hệ cân bằng về lượng. Chỉ áp dụng khi chỉ tiêu phân tích có mối quan hệ với các nhân tố theo một phương trình toán học dạng tổng số hoặc hiệu số.

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Hạnh

35

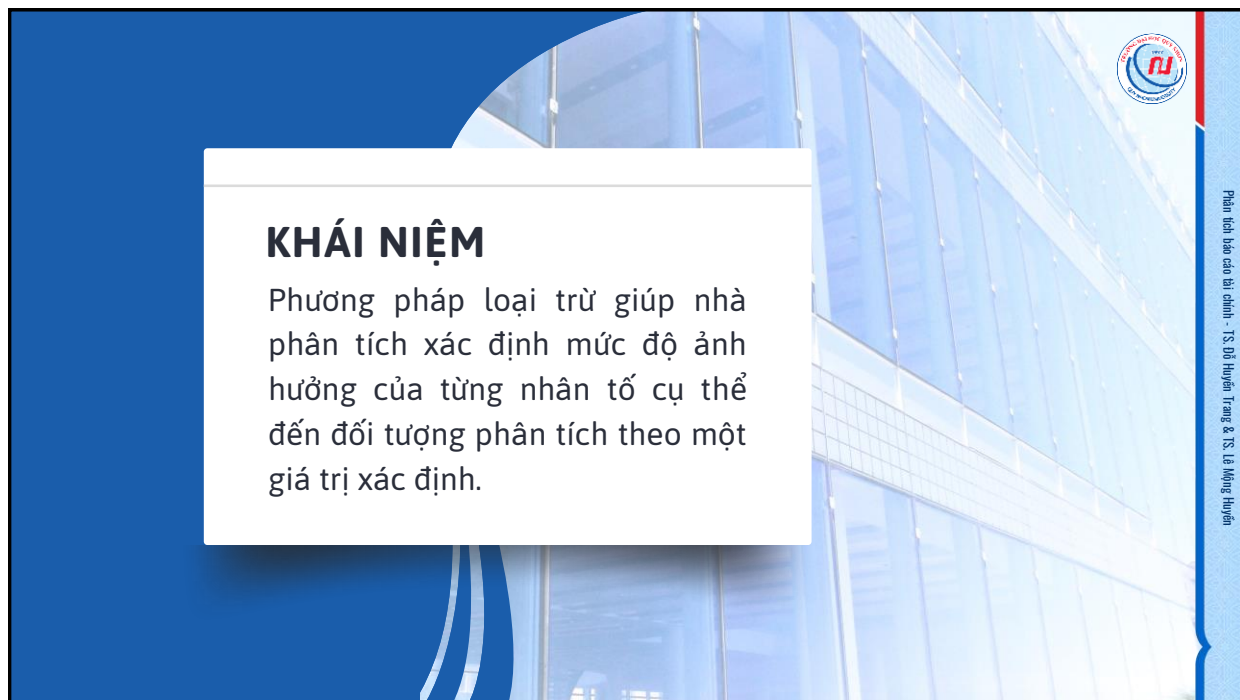
TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUY NHƠN
QUY NHON UNIVERSITY

PHƯƠNG PHÁP LOẠI TRỪ

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Hạnh

36

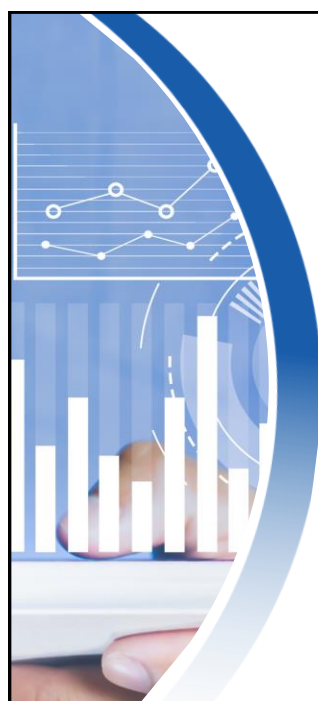

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Dung

KHÁI NIỆM

Phương pháp loại trừ giúp nhà phân tích xác định mức độ ảnh hưởng của từng nhân tố cụ thể đến đối tượng phân tích theo một giá trị xác định.

37

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Dung

Điều kiện thực hiện

- Đối tượng phân tích phải có mối quan hệ với các nhân tố theo một phương trình toán học: dạng tích và dạng thương.
- Các nhân tố được sắp xếp theo trình tự từ nhân tố số lượng đến nhân tố chất lượng.
- Xác định ảnh hưởng của các nhân tố đến chỉ tiêu phân tích theo đúng trình tự đã sắp xếp bằng cách thay thế lần lượt kỳ phân tích vào kỳ gốc.
- Nhân tố đã thay thế thì đưa về kỳ thực hiện trong lần phân tích tiếp theo.
- Tổng hợp mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến chỉ tiêu phân tích.

38

Phương pháp thay thế liên hoàn

Phương pháp thay thế liên hoàn có thể áp dụng cho cả phương trình dạng tích và dạng thương.

Phương pháp số chênh lệch

Phương pháp số chênh lệch chỉ áp dụng được cho phương trình dạng tích.

39

Phương pháp thay thế liên hoàn

Phương trình kinh tế:

$$Q = a \times b \times c$$

Kỳ gốc: $Q_0 = a_0 b_0 c_0$

Kỳ phân tích: $Q_1 = a_1 b_1 c_1$

Chênh lệch: $\Delta Q = Q_1 - Q_0$

40

Phương pháp thay thế liên hoàn

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố a:

$$\Delta Q_a = a_1 b_0 c_0 - a_0 b_0 c_0$$

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố b:

$$\Delta Q_b = a_1 b_1 c_0 - a_1 b_0 c_0$$

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố c:

$$\Delta Q_c = a_1 b_1 c_1 - a_1 b_1 c_0$$

Tổng hợp mức độ ảnh hưởng:

$$\Delta Q = \Delta Q_a + \Delta Q_b + \Delta Q_c$$

Phương pháp số chênh lệch

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố a:

$$\Delta Q_a = (a_1 - a_0) b_0 c_0$$

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố b:

$$\Delta Q_b = a_1 (b_1 - b_0) c_0$$

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố c:

$$\Delta Q_c = a_1 b_1 (c_1 - c_0)$$

Tổng hợp mức độ ảnh hưởng:

$$\Delta Q = \Delta Q_a + \Delta Q_b + \Delta Q_c$$

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Hương

ƯU ĐIỂM VÀ NHƯỢC ĐIỂM của phương pháp loại trừ

ƯU ĐIỂM

Chỉ rõ mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến đối tượng phân tích.

NHƯỢC ĐIỂM

Các nhân tố luôn vận động, khó xác định được nhân tố số lượng và chất lượng.

43

Phân tích báo cáo tài chính - TS. Đỗ Huyền Trang & TS. Lê Mỹ Hương

Các bước phân tích

- **Bước 1:** Chỉ tiêu phân tích Q
- **Bước 2:** Phương trình kinh tế

$$Q = a \times b \times c$$
- **Bước 3:** Sử dụng phương pháp so sánh để đánh giá khái quát tình hình thực hiện kế hoạch về chỉ tiêu phân tích Q

Chênh lệch tuyệt đối: $\Delta Q = Q_1 - Q_0$

Chênh lệch tương đối: $\% \Delta Q = \frac{\Delta Q}{Q_0} \times 100$

44

- **Bước 4:** Sử dụng phương pháp thay thế liên hoàn để xác định mức độ ảnh hưởng của các nhân tố đến chỉ tiêu phân tích Q

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố a:

$$\Delta Q_a = a_1 b_0 c_0 - a_0 b_0 c_0$$

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố b:

$$\Delta Q_b = a_1 b_1 c_0 - a_1 b_0 c_0$$

Mức độ ảnh hưởng của nhân tố c:

$$\Delta Q_c = a_1 b_1 c_1 - a_1 b_1 c_0$$

Tổng hợp mức độ ảnh hưởng:

$$\Delta Q = \Delta Q_a + \Delta Q_b + \Delta Q_c$$

- **Bước 5:** Nhận xét và đề xuất giải pháp
 - Nhận xét chiều ảnh hưởng và mức độ ảnh hưởng.
 - Chỉ rõ nguyên nhân ảnh hưởng, chủ quan hay khách quan.
 - Đánh giá, xác định đó là ưu điểm hay nhược điểm.
 - Đề xuất các giải pháp hạn chế nhược điểm, phát huy ưu điểm.

Phương pháp Dupont

Sau khi đã xây dựng phương trình Dupont, nhà phân tích sẽ tiếp tục áp dụng **phương pháp loại trừ** để **xác định mức độ ảnh hưởng của từng chỉ tiêu đến sự biến động của chỉ tiêu phân tích.**

Phương pháp Dupont là phương pháp phân tích dựa trên mối quan hệ tác động qua lại của các chỉ tiêu tài chính, từ đó **biến đổi một chỉ tiêu thành một hàm số với nhiều biến số là các chỉ tiêu tài chính khác.**

Phương pháp này thường được áp dụng để phân tích hai chỉ tiêu **Sức sinh lợi của tài sản (ROA)** và **Sức sinh lợi của vốn chủ sở hữu (ROE)**

Sức sinh lợi của tài sản (ROA)

$$ROA = \frac{LNST}{TS} = \frac{DTT}{TS} \times \frac{LNST}{DTT}$$

$$ROA = H_{TS} \times ROS$$

Trong đó: H_{TS} là hiệu suất sử dụng tổng tài sản

ROS là sức sinh lợi của doanh thu

Sức sinh lợi của VCSH (ROE)

$$ROE = \frac{LNST}{VCSH} = \frac{TS}{VCSH} \times \frac{DTT}{TS} \times \frac{LNST}{DTT}$$

$$ROE = \frac{1}{T_{TTT}} \times H_{TS} \times ROS = \frac{ROA}{T_{TTT}}$$

Trong đó: T_{TTT} là tỷ suất tự tài trợ

49

ƯU ĐIỂM VÀ NHƯỢC ĐIỂM của phương pháp Dupont

01

Cung cấp một cái nhìn cụ thể và toàn diện về hiệu quả kinh doanh cũng như các nhân tố ảnh hưởng đến hiệu quả kinh doanh.

02

Việc xây dựng được một phương trình biểu diễn mối quan hệ giữa các chỉ tiêu tài chính không hề đơn giản.

03

Cần phải kết hợp với phương pháp loại trừ nên việc xác định chỉ tiêu nào sẽ được xác định ảnh hưởng trước là rất khó khăn.

50